

jazykoveda

K TYPOLOGICKEJ A JAZYKOVEJ CHARAKTERISTIKE VÝCHODOSLOVENSKÝCH PRIEZVISK

Michal Blich a

K celkovému výskumu slovenčiny a medzijazykových kontaktov prispieva aj onomastický výskum v jednotlivých nárečových oblastiach. Potvrdzujú to aj výsledky nášho výskumu priezvisk na východnom Slovensku.¹

Vychádzame z vlastného výskumu priezvisk z 35 obcí východného Slovenska:

Okres Bardejov:	Marhaň, Mičakovce
Humenné:	Brekov, Ohradzany
Košice-vidiek:	Čečejevce, Poproč, Seleška
Michalovce:	Bracovce, Lúčky
Poprad:	Batizovce, Spišská Sobota
Prešov:	Brezovica, Červená Voda, Hermanovce, Chmeľovec, Krivany, Malý Šariš, Poloma, Ražňany, Rožkovany, Sabinov (historická časť), Šarišské Dravce, Torysa, Uzovský Šalgov, Veľký Šariš
Rožňava:	Dedinky
Spišská Nová Ves:	Jaklovce, Teplička nad Hornádom
Stará Ľubovňa:	Starina
Svidník:	Turany nad Ondavou, Miňovce, Mrázovce
Trebišov:	Ruskov
Vranov nad Topľou:	Holčíkovce, Žalobín

Súpis priezvisk sme urobili podľa súčasného stavu, iba v obci Spišská Sobota sme využili archívny materiál a v Sabinove sú priezviská len z historickej časti mesta.² Pri výbere uvedených obcí sme vychádzali zo sku-

¹ Blich a, M.: *Lexikálna charakteristika východoslovenských priezvisk. Referát na VIII. slovenskej onomastickej konferencii 2.—6. júna 1980 v Banskej Bystrici a v Prešove.* (Dedinky; v tlači).

² Blich a, M.: *Z problematiky výskumu východoslovenských priezvisk.* In: *Zborník Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove. Slavistika. Roč. Zv. 3 (v tlači).*

točnosti, že vznik priezvisk je historický proces významne ovplyvnený administratívnymi zásahmi, ktorý bol v podstate ukončený ešte pred uzákonením spisovnej slovenčiny. Volili sme preto oblasť výskumu tak, aby základná vzorka východoslovenských priezvisk odrážala čo najrozmanitejšie, regionálne diferencované nárečové javy. Zámerne sme do výskumnej vzorky nezaradili priezviská z väčších lokalít (sídla okresu, kraja, priemyselnej centrá), lebo zloženie ich obyvateľstva je silne poznačené migráciou, najmä v súvislosti s rozvojom socialistickej výstavby východoslovenských miest.

Zdrojom priezvisk boli jednak propriá, ale aj apelatíva, ktoré už pred vznikom priezvisk poväčšine fungovali ako živé mená. Z jazykovej stránky sa tu využívali jazykové nárečové prostriedky, ktoré dobre vyhovovali ich používateľom. Obdobne to bolo aj pri vzniku chotárnych názvov, živých mien (prezývok) a spočiatku aj pri neúradných názvoch častí obcí, verejných priestranstiev, ulíc ap. Preto jazykovozemepisný metodický postup nám umožňuje sledovať a porovnávať mnohé jazykové nárečové javy, zákonitosti i mimojazykové vplyvy pri vzniku a výstavbe skúmaných vlastných mien, keďže i jazyková výstavba priezvisk je systémovo podmienená lexikálnymi a slovotvornými zákonitosťami jazyka, aj keď niektoré formanty a ich kombinácie sú charakteristické iba pre vlastné mená v istých nárečových oblastiach. Napr.: Babaš (-aš), Čerňa, Ištoňa, Jura, Kroka, Paľa, Pančura, Roba, Šepeľa (-a), Maliganič, Sopkanič (-anič), Belej, Burdej, Hrubej (-ej), Mišek (-ek), Onder (-er), Sekereš (-eš), Bačo, Beľo, Čerňo, Gajdo, Ondo, Žido (-o), Dobroček (-oček), Krokos (-os), Chladoň, Tvrdoň (-oň), Dlužoš, Lugoš, Maňkoš, Obšitoš (-oš), Dolinič, Marunič, Popadič (-ič), Maliganič (-nič), Dzuril (-il), Malík/Malik (-ik/ik), Kupčiha (-iha), Marušinec (-inec), Maluha (-uha), Jakubov (-ov), Miškuť (-uf), Tomašuľa (-uľa), Dzurus (-us), Valuš (-uš), Paluž (-už), Hricut (-ut), Dančo, Gapčo, Hrubčo (-čo), Danko, Drefko, Ilko, Kocúrko (-ko), Mydla (-dla, myť), Širilo (-lo), Keruľ (-uľ), Jendrol (-ol), Cipkala (-ala), Capulič (-ulič), Gurat (-at), Gladiš (-iš), Godoč (-oč), Hurajt (-ajt), Magoči (-oči) atď.

Typy priezvisk

I. Propriá:

1. bez slovotvornej štruktúry, a to:

- a) rodné mená: Adam, Andrej, Bogdaň, Dobiáš, Demeter, Eliáš, Fabian, Fedor, Félix, Ferenc, Filip, Frank, Goliáš, Gregor, Hrehor, Ignác, Imrich, Indrich, Ivan, Jakub, Karol/Karoľ, Kazimír, Kilian, Konrad, Lajoš, Lukáč/Lukats, Maroš, Martin, Ma-

³ Šulíková, I.: *Vlastné mená v rodnej obci a okolí*. [Diplomová práca.] Katedra slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove. Prešov 1983.

tej, Marko, Mihaľ, Mikita, Mikloš, Mikula, Mikulaj, Olbert, Ondrej, Prokop, Seman, Šalamun, Šándor, Tomáš, Ulbricht, Urban, Valent, Vasiľ, Vinc, Vojtech, Zachar . . .

- b) e t n o n y m á : Čech, Deutsch, Lach, Magyar, Nemeč, Oláh/Olah, Polák/Polnisch, Poľak, Polak, Pollák, Prus, Román, Sas (Szász), Rusnák, Soták, Šváb, Tatár . . .
- c) t o p o n y m á : Čirč, Dunaj, Magura, Závada, Zvala, Šebeš, Šovar . . . (Posledné dva sú ľudové názvy maďarského pôvodu — pre obce Šebastová a Solivar).

2. so slovtvornou štruktúrou:

- a) o d r o d n ý c h m i e n m u ž s k ý c h : Adamčík, Adamovič, Andraščík, Andok, Andraško, Benčík, Bendik, Blaško, Danko, Daňko, Demko, Džuril, Džuruš, Ďurica, Feri, Franko, Gergelčík, Gragorič, Hricišin, Hricut, Ivanko, Jacko, Janák, Janošík, Janovec, Janoško, Jarčuška, Jendroľ, Jura, Jurek, Jurica, Jurčo, Kuba, Kubičko, Kubik, Lacko, Lazorík, Matejčík, Matija, Mihok, Michalík, Mikitka, Mišenko, Ondáš, Pavličko, Petrašovič, Petráš, Petrilák, Petričko, Petrik/Petrik, Riško, Semančík, Semaník, Stanko, Staško, Šimčík, Šimčák, Šimko, Štefančík, Štepančík, Timko, Tomašuľa, Tomčák, Tomek, Tomko, Valko, Vaňo, Vitko, Vojtko, Zaharek, Žigmundovič . . .
- b) o d r o d n ý c h m i e n ž e n s k ý c h : Dorák, Dorko, Katrenič, Katriňak, Katriňák, Katušák, Maník, Maňkoš, Marašnik, Mariňák, Marunič, Maruščák, Marušinec, Sarčo . . .
- c) o d e t n o n ý m : Gallík, Čechovič, Maďarik, Polakovič, Prusák, Slezák, Srbovič, Horvatovič . . .
- d) o d t o p o n ý m : Belanský, Budinský, Biacovský, Dunajský, Džačovský, Fiľakovský, Georgenberg, Hermanovský, Hanák, Hanušovský, Idčan, Jaklovský, Krivianský, Lanartovič, Liptovský, Liptak/Lipták, Lučivianský, Muránsky, Olšavský, Oravec, Orlovský, Palinský, Pavlovský, Plavčák, Plavčan, Polomský, Rutkaj, Ružbacký, Slavkovský, Sulinský, Šariský, Štelbacký, Tihányi (kraj v Maďarsku), Vikartovský, Zahoranský, Žakarovský . . .

II. Apelativa:

1. bez slovtvornej štruktúry:

- a) s u b s t a n t í v a : Baran, Bocan, Bolha, Čajka, Dziviak, Farkaš, Fink, Fuchs, Havran, Holub, Kačur, Kavka, Kohút, Komár, Kocska, Kozel, Medvec, Medvedz, Motýľ, Mucha, Perhač, Rak, Sokol, Straka, Skokan, Škovran, Veverka, Vravec, Vrabeľ, Zajac, Žolna . . .
- Hřib, Hruška, Jasaň, Jaseň, Kúkoľ, Lopuch, Nussbaum, Pastr-

nák/Pastrňák, Petruška, Rokyta, Smrek/Smerek, Šalata, Schipka, Topol, Verb, Zelina . . .

Bača, Bednár, Bubnár, Cár, Čigáš, Čizmár, Gazda, Hudák, Husár, Hužvár, Juhás, Kačmár, Kapitán, Kaprál, Kolár, Kolesár, Kováč, Kovaľ, Král, Kuchár, Kupec, Olejár, Pekár, Perecár, Pisár, Pop, Tokár, Tkáč . . .

Bajus, Brada, Bunda, Cmár, Cundra, Čekan, Čop, Čorba, Dratva, Falat, Gača, Grajcár/Grajcar, Gulaš, Guľa, Hura, Karabín, Klápáč, Kloc, Komora, Korba, Križ, Krochmaľ, Olej, Omasta, Pleva, Pôda/Poda, Puška, Smetana, Ščerba, Žila, Župa . . .

Boch, Duch, Perun, Birka . . .

- b) a d j e k t í v a : Čarný, Čorný, Hlavatý, Horný, Hrubý, Hurný, Hudý, Chalý, Chudý, Chromý, Kandravý, Konečný, Kopecký, Kutný, Lačný, Malý, Mokrý, Nízky, Široký, Tvardý/Tvrký, Uličný, Veselý, Zákutný, Žutý . . .

2. so slovtvornou štruktúrou:

- a) s u b s t a n t í v a : Čemerička, Gurčík, Haluščák, Hlavinka, Holováč, Capulič, Ježko, Kocúrko, Kocúrek, Špaček, Dubač, Hrabčák, Javorčík, Jedlička, Kalinač, Lopušek, Marhevka, Otávka, Ružička, Drábik, Hudáček, Poppovič, Popadič, Dolinič, Oľšinár, Malík, Šarik, Durkač . . .

Pri priezviskách typu Hajduček, Poláček, Kováčik, Tokarčík, Mydlarčík, resp. Horvatovič, Čechovič, Polakovič, ako aj Slaninka, Motyčka, Nohavička (popri Slanina, Motyka, Nohavica) nastala derivácia pravdepodobne vtedy, keď sa apelatívum stalo osobným menom a tým nadobudlo aj identifikačnú funkciu, naznačujúcu aj generačnú príslušnosť (deminutívum ako znak synovstva: Kováčik je synom Kováča).

- b) a d j e k t í v a : Jarkovský, Javorský, Chlebový, Maľučký, Mlynský, Potocký, Slivovský, Jakubov, Jurov, Michalov, Dzurišin, Hajdučín, Jakubišin, Ondarišin, Pajerchin, Borovský, Budinský, Fiľakovský, Fričovský, Holubovský, Kolinovský, Orlovský, Polakovský, Podhajecký, Vrbovský, Zavacký, Želinský . . .

3. k o m p o z i t á : Kapinus, Kipikaša, Kuriplach, Nazadivan, Novýsedlák, Georgenberg (Jurov vrch), Ondomiši, Čarnoký, Čarnoký, Zlatohlavý . . .

III. Priezviská cudzieho pôvodu:

1. Maďarské: Almaši, Andaházy, Araňoš, Asoň, Balog, Barna, Borbely, Bujdoš, Czako, Čalfa, Csékel, Čonka, Duda, Duranyi, Eszenyi, Fabiany, Farkaš, Fatol, Fazekaš, Forgáč, Fögedi, Gabona, Ganotzy, Görčoš, Guzi, Halás, Hegeduš, Horvay, Huňady, Ištoň/Ištoňa, Juhás/Juhász, Juhász, Kalszay, Kejpeš, Kendereš, Kišidaj, Kiss, Kišpery, Komlosch, Košár, Köteleš, Kvaššay, Lajoš, Lakatoš, Lehet,

Lindvai, Majoroš, Marczy, Maró, Mihalfy, Munkáči, Nad/Nagy, Palaty, Palfi, Palles, Rozganyi, Sabo, Sakáč/Szakáč, Salag, Sasfari, Szany slo, Sekereš, Senkuti, Sepeši, Suč, Szedelyi, Takáč, Torkoš, Tököly, Tókeszky, Turoci, Ujjohagy, Úvegeš, Várady, Varga, Varkonda, Vereš, Zay atď.

2. Nemecké: Axler, Braumer, Beer, Berg, Bitner/Bittner, Bretz, Breuer, Brozman, Cvanciger, Czathofer, Czoch, Engel, Eugländer, Erthner, Faix, Forberger, Friedman, Fris, Gemeinde, Genersich, Gernát, Goldberger, Haberehrn, Hankinsz, Hanzel, Harman, Hatlinger, Herskovič, Herzog, Heusch, Hoensch, Hofzu, Horn, Höffner, Hönsch, Hufnágel, Hutman, Jobsch, Jochamm, Keller, Kirner, Klein, Klejber, Knicszner, Kraetschmar, Kraisel, Kretschmar, Korawelz, Kruszmann, Kvaisel, Lauf, Laufik, Lenger, Leutschauer, Leving, Lingsch, Linhart, Lipter, Majunke, Mathern, Maugsch, Mauchs, Mayerhofer, Meilinger, Melczl, Melczler, Najvirt, Nehrer, Neupauer, Penzel, Raab, Rainer, Rainberger, Raisz, Rauen, Renner, Repper, Roxer, Roszmann, Roth, Rumann, Schlesinger, Schmeider, Schmiedl, Schmidt, Schmör, Schmotzer, Schmoer, Scholtz, Schneck, Schönrrásner, Seidl, Seybert, Strait, trompf, Stadler, Szabler, Šerfel, Šrenkel, Šroll, Štark, Šteger, Štolc, Štork, Thann, Thror, Tiger, Ulbricht, Veber, Vindt, Wall, Werner, Weinciller Weiss, Weisser, Weszler, Wieszner, Wittchen, Wolf, Zontág/Sontag/Sonfag, Zalcer ai.
3. Poľské: Burdej, Bzrench, Brósz, Dopiriak, Dubiel, Gbúr, Gelat, Gladiš, Glevňák, Gierat, Gondža, Gondžur, Graban, Grich, Guspan, Janigloš, Juzef, Kaščák, Kaszimir, Kloc (z nem. cez pol.), Koščo, Koščák, Kramartsek, Kret, Krull/Kruľ, Kruľak, Kruž, Lach, Lojek, Maslonka, Rendoš, Rondzik, Satkiewicz, Sopčák, Šmihula, Štancel, Tilkovszky, Varša, Vidriczko, Vujčik, Wiltsizszky, Wojs, Zaharek, Želonka, Žugec ai.
4. Ukrajinské: Čorný, Dido, Havrilko, Hirňak, Holováč, Hreha, Hrehor, Hricko, Hriňák, Ilko, Kovaľ, Olexa, Rohaľ, Skorochyd, Stupka, Zozulak ai.
5. Iné: Hudeček, Kocska, Koudelka, Kozempl, Navrátil, Netík, Oboril, Radojčič, Petrovič, Žgrada ai.

Nezaradili sme priezviská Bajcura, Fagula, Fognár, Gimera, Gnap, Chabada, Ildža, Kalkahus, Kerita, Korfanta, Nagajda, Tuna a iné, lebo ich pôvod pokladáme za nejasný, v niektorých prípadoch ide o skomolenie ich pôvodnej podoby.

Najrozširenejšie priezviská: Hura/Hurný/Horný/Horňák/Horník/Hornik sa vyskytujú v 14 zo skúmaných 35 obcí, Hudák — 11, Lukáč, Varga — 10, Kováč/Kovaľ — 9, Bodnár, Fedor, Gajdoš, Kohút, Michalko/Michaľko, Rusnák/Rusinko — 6, Blaško, Kollár/Kolár, Novák, Timko — 5, Bača, Baláž, Bartko, Bednár, Čarný/Čorný, Danko/Daňko, Duda/Dudáš, Jurko, Kočiš/Kočiš, Kolesár, Kozák, Kušnir, Leško, Molnár, Šoltés, Tkáč — 4, Adam, Barna Bocan, Borovský, Farkáš, Jacko, Juhás, Kačmár — 3.

Ani jedno priezvisko sa nevyskytuje v každej zo skúmaných obcí. Najviac priezvisk je utvorených od rodných mien, a to rozmanitými slovo-
tvornými postupmi, odlišnými od postupov zistených pri apelatívach. Priezviská tohto druhu sa odvodzovali v prvom rade od mužských rod-
ných mien, ženské rodné mená ako slovo-
tvorný základ priezvisk sa vysky-
tujú oveľa zriedkavejšie.

Dvojčlenná menná sústava, slúžiaca na identifikáciu osôb, prešla
dlhším vývinom aj na Slovensku. Definitívne sa ustálila v dôsledku admi-
nistratívneho opatrenia, a to ešte pred kodifikáciou celonárodného spisov-
ného jazyka a jednotnej pravopisnej normy. V dôsledku toho lexikálnym
zdrojom priezvisk stali sa propriá alebo apelatíva v nárečovej podobe.
V mnohých prípadoch je na prvý pohľad jasné, s ktorou nárečovou oblas-
ťou je priezvisko späté. Na východoslovenskú provenienciu poukazujú
v priezviskách z nášho výskumu napr.:

a) **absencia kvantity**: Olah, Urban, Blaňar, Rohaľ, Kačmar, Kačmarik, Kočmarik, Kočiščak, Líptak, Lysak, Soľar, Perun, Lazorčak, Kubik, Malik, Kočiš, Hornik, Kovalik, Petrik, Hutník, Maňarik, Stoľarik, Križ, Dolinsky, Cenky . . .

b) **absencia dvojhĺások**: Bocan, Cehľar, Čarný, Čorný, Čor-
ňak, Čerňa, Dupľak, Dil, Džurňak, Grajciar, Poľak, Spišák, Zozulak . . .

c) **iné hláskoslovné znaky** (alternatívne zmeny); Hovanec, Horvat, Hleba, Hlebový, Hudý, Hitrik, Cehľar, Cenky, Dziviak, Dzvonič, Dzuríčko, Dzuril, Dzurus, Džáčovský, Džurny, Džurňak, Džvirka, Sčislák, Ščepka, Zaharek, Bakalar, Červeňak, Hrebeňár, Dvorščák, Koščo, Hura/Hurný, Nedzbala, Medvec/Medvedz, Kmec, Boch, Piroch, Miškuf, Smetana, Šarišský, Humeník, Drefko, Štefko . . .

d) **absencia slabičného l, r**: Bolha, Harčarik, Holováč, Karch, Sarnovský, Tvardy/Tvardý, Verb, Vilk, Žolna, Žolner, Žuty . . .

e) **lexikálne osobitosti**: Birka, Čulka, Dupál, Chalý, Chromý, Kandra, Kandráč, Kandravý, Kovaľ, Lačný, Mitrík, Moskál/Moskaľ, Perhač, Polovka, Podžuban, Pristáš/Pristaš, Rohaľ/Rohaľ, Šarik, Škurka, Vaľuš, Vaňo, Zozulak ai.

Nárečová podoba priezvisk sa nezachováva dôsledne. V niektorých prípadoch ide pravdepodobne o dodatočnú modifikáciu pod tlakom už ustálenej pravopisnej normy, a to z iniciatívy matrikára alebo na požiadanie nositeľa priezviska (Polák, Pollak, Poľak, Spišák, Spišiak, Mišľan, Myšľan, Filakovský, Filakovský, Hornik, Horník, Horný, Horny, Juhás, Juhas, Malík, Malik, Poda, Pôda, Štefanek, Štefanko, Urban, Urbán . . .). Keďže vychádzame zo súčasného stavu (neopierame sa napr. o staršie matriky), nemôžeme ručiť, ktorá podoba je pôvodná a ktorá dodatočne modifikovaná. Okrem toho treba brať do úvahy aj pohyb obyvateľstva, a tak nie sú zriedkavé vo východoslovenskom regióne ani priezviská stredo-
slovenskej, západoslovenskej alebo aj neslovenskej proveniencie.

Lexikálnym zdrojom priezvisk vo východoslovenskom regióne boli jednak propriá, jednak apelatíva, ktoré s výnimkou rodných mien pravde-

podobne fungovali predtým ako živé mená. Mali teda okrem identifikačného aj význam charakterizačný. Vo funkcii priezvisk sa však ich charakterizačný význam postupne zastieral a v súčasnosti ho už temer nepociťujeme. Možno vyčleniť dost početnú skupinu priezvisk, ktoré boli utvorené od proprií alebo apelatív špecifickými derivačnými (niekedy i kompozičnými) postupmi. Týmto postupom bude treba venovať pozornosť pri ďalšom výskume priezvisk.

Súčasná podoba priezvisk vydáva svedectvo aj o etnografických pomeroch skúmaného regiónu. Niektoré sú totiž nesporne neslovenského (maďarského, nemeckého, poľského, ukrajinského i iného) pôvodu. Najvýraznejšie v našom materiáli sme to mohli sledovať v priezviskách Spišskej Soboty pri porovnaní súpisu majiteľov domov z rokov 1812—1844 s listinou zo sčítania ľudu z roku 1938. V prvej listine je zachytených 132 priezvisk rôzneho pôvodu, z ktorých mnohé sa podľa počtu rodín opakujú viackrát. Priezviská sú zapísané nemeckým, maďarským i slovenským pravopisom. V tomto období prevládajú v Spišskej Sobote priezviská nemeckého pôvodu.

Ako sa zmenili priezviská za 100 rokov v skúmanej obci, môžeme sledovať v dokumente o sčítaní ľudu z roku 1938. Pozorujeme tu značné zníženie počtu nemeckých priezvisk a na druhej strane zvýšenie slovenských priezvisk. Objavujú sa tiež české priezviská, ktoré sa dovtedy vyskytovali v minimálnom počte a pribudli niektoré priezviská s poľskými, ukrajinskými i inými jazykovými prvkami. Tieto priezviská sú už zapisované väčšinou slovenským pravopisom.

Pohyb obyvateľstva v Spišskej Sobote za toto obdobie ukazuje aj tabuľka o národnostnom zložení:

Obyvateľstvo (národnosť)	1812—1844 (v ‰)	1938 (v ‰)
slovenskej	19	60
českej	—	9
poľskej	3	5
srbskej, chorvátskej a iných národov (Juhoslávie)	2	1,4
nemeckej	64	13
maďarskej	12	10
židovskej	—	1,4

Mnohé priezviská sa v priebehu storočného obdobia vytratili, niektoré sa zachovali, používajú sa v pôvodnom pravopise (Alexy, Marczy, Walla-

chy, Schtoltz ai.), alebo s grafickou úpravou (Kretschmar — Kraetschmar, Szedelyi — Szedély, Pittko — Pitko, Pauliny — Paulíny, Scholtz — Šolc, Kramartsek — Kramarčík, Hoensch — Hönsch, Schwartz — Švarc, Schmidt — Šmid, Schmoer — Schmör, Werner — Verner . . .).

Z pôvodných 132 priezvisk z rokov 1812—1844 sa do roku 1933 zachovalo iba 40, za toto obdobie k nim však pribudlo 410 nových priezvisk.

Napriek zložitým historicko-spoločenským pomerom na Slovensku v minulosti, najmä v čase administratívnej registrácie priezvisk aj na východnom Slovensku, početne najväčšiu skupinu tvoria priezviská, ktorých slovenskosť je nepochybná a evidentná. Pravda, často majú svoj regionálny príznak, a to čisto jazykový, určený alebo určiteľný poväčšine na základe ich nárečovej proveniencie. Z toho vyplýva, že možno sledovať spoločné (celonárodné) i odlišné typy v jednotlivých nárečových oblastiach. A v tom má jazykovozemepisný výskum priezvisk svoje opodstatnenie.

Резюме

Автор анализирует 2432 фамилий из 35 сел восточной Словакии. Расчленяет их на два основных типа: собственные и общие и на этом основании делит на следующие подгруппы. Преобладают фамилии образованные от родных имен.

С языковой точки зрения, в исследованных фамилиях отражены регионально дифференцированные диалектные явления. Сложные историческо-общественные отношения в Словакии в прошлом, проявились и в возникновении восточнословацких фамилий (фамилии с немецкими, венгерскими, польскими, украинскими и другими элементами).

Самыми распространенными фамилиями являются: Hura / Hurný / Horný, Horňák, Horník / Hornik — в 14 селах, Hudák — в 11, Lukáč, Varga — в 10 селах, Kováč / Kovač — в 9 селах, Bodnár, Fedor, Gajdoš, Kohút, Michalko, Michalko, Rusnák, Rusinko — в 6 исследованных деревнях и др.

Zusammenfassung

Der Autor analysiert 2432 Nachnamen aus 35 Gemeinden der Ostslowakei. Er legt zwei Grundtypen fest: die Nachnamen aus den Proprien und Appellativen, im Rahmen dieser legt er weitere zwei Untertypen fest. Es überwiegen die von den Familiennamen gebildeten Nachnamen.

Von dem sprachlichen Gesichtspunkt aus widerspiegeln sich in den untersuchten Nachnamen die regional differenzierten mundartlichen Erscheinungen. Die komplizierten historisch-gesellschaftlichen Verhältnisse in der Slowakei äußerten sich in der Vergangenheit auch bei Entstehung der ostslowakischen Nachnamen (Nachnamen mit den deutschen, ungarischen, polnischen, ukrainischen und anderen Elementen).

Die häufigsten Nachnamen: Hura (Hurný, Horný, Horňák, Horník, Hornik) — in 14 Gemeinden, Hudák — in 11, Lukáč, Varga — in 10, Kováč/Kovač — in 9, Bodnár, Fedor, Gajdoš, Kohút, Michalko, Michalko, Rusnák/Rusinko — in 6 untersuchten Gemeinden und andere.